

بزه قاجاق کالا و ارز در مقررات موضوعه

«به انضمام قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، آرای وحدت رویه هیات عمومی
دیوان عالی کشور و نظریات مشورتی اداره ملحق حقیقی قوه قضائیه و مقررات حقوقی
سازمان تعزیرات حکومتی»

دکتر علی صفاری، دکتر سید عبدالمجید اجتهادی، رضا سلامت، غلامحسین حیدری

عنوان قرارداد	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: بزه قاچاق کالا و ارز در مقررات موضوعه: «به انضمام قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، آرای وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور» / علی صفاری... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران: شرکت سهامی روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۶ ص.
شابک	: ۱۵۰۰۰ ریال ۸-۳۷-۷۸۹۴-۶۰۰-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: علی صفاری، سیدعبدالمجید اجتهادی، رضا سلامت، غلامحسین حیدری
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: قاچاق -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Smuggling -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: کالاها -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Commercial products -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: ارز -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Foreign exchange -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزوده	: صفاری علی ۱۳۳۹ -
شناسه افزوده	: شرکت سهامی روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ۴۰۱/۴ KMH
رده بندی دیویی	: ۳۴۵/۵۵۰۲۳۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۷۶۴۷۹

بزه قاچاق کالا و ارز در مقررات موضوعه

ناشر: روزنامه رسمی ج.ا.ا

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: بهار ۱۳۹۷

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: روزنامه رسمی کشور

ISBN 978 - 600 - 7894 - 37-8

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۸۹۴ - ۳۷ - ۸

حق هرگونه چاپ و انتشار برای ناشر محفوظ است

نشانی: تهران، ضلع جنوبی پارک شهر، خیابان بهشت

تلفکس: ۵۵۶۳۵۹۰۴

WWW.RRK.IR

بها: ۱۵۰۰۰ تومان

۱	مبحث اول - بزه شناسی قاچاق کالا و ارز
۱	گفتار اول - قاچاق کالا
۱	الف - مفهوم لغوی و اصطلاحی قاچاق کالا و ارز
۲	ب - قاچاق کالا در مقررات قانونی و رویه قضایی
۳	گفتار دوم - قاچاق ارز
۴	الف - مفهوم لغوی و اصطلاحی ارز
۴	ب - ارز در مقررات قانونی و رویه قضایی
۵	مبحث دوم - ارکان تشکیل دهنده
۶	گفتار اول - عنصر قانونی
۱۰	گفتار دوم - عنصر مادی
۱۰	الف - بل
۱۴	ب - ترک بل
۱۴	پ - فعل ناشی از ترک فعل
۱۵	ت - تعریف شروع به جرم
۱۶	گفتار سوم - عنصر معنوی
۱۹	مبحث سوم - مسئولیت کیفری
۱۹	گفتار اول - اشخاص حقیقی
۲۰	الف - مباشر مادی
۲۱	ب - مباشر معنوی
۲۱	پ - مشارکت
۲۳	ت - معاونت
۲۸	گفتار دوم - اشخاص حقوقی
۳۰	الف - اقسام اشخاص حقوقی
۳۰	۱ - اشخاص حقوقی حقوق عمومی
۳۱	۲ - اشخاص حقوقی حقوق خصوصی
۳۶	گفتار سوم - قواعد حاکم بر تعدد و تکرار جرم
۳۶	الف - تعدد جرم
۳۸	ب - تکرار جرم
۳۹	مبحث چهارم - مصادیق قاچاق کالا و ارز
۴۰	گفتار اول - مقررات موضوعه
۴۰	الف - موضوع ماده ۱۱۳ قانون امور گمرکی
۶۲	ب - موضوع ماده ۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۷۵	گفتار دوم - عناوین قانونی
۷۵	الف - براساس ماهیت بزه

۸۶	ب - براساس نحوه ارتکاب
۱۰۱	مبحث پنجم - مراجع صالح در مقررات رسیدگی
۱۰۱	گفتار اول - دستگاه کاشف
۱۰۱	الف - دستگاه‌های کاشف ضابط
۱۰۲	ب - دستگاه‌های کاشف غیر ضابط
۱۰۲	پ - وظایف مشترک دستگاه‌های کاشف ضابط و غیر ضابط
۱۰۶	ت - وظایف خاص دستگاه‌های کاشف ضابط
۱۰۷	گفتار دوم - سازمان تعزیرات حکومتی
۱۰۸	الف - رسیدگی به اعتراضات تصمیمات دستگاه کاشف
۱۰۹	ب - رسیدگی به تخلفات موضوع ماده ۱۸ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۱۱	پ - رسیدگی به تخلفات موضوع مادتين ۲۵، ۲۶ و ۲۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۱۲	ت - رسیدگی به تخلفات قاچاق ارز
۱۱۲	ث - تجد نظر خواهی از آراء قاچاق کالا و ارز
۱۲۰	گفتار سوم - مراجع قضایی (دادسرای عمومی و انقلاب - دادگاه انقلاب)

پیوستها

۱۲۹	قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۵۹	آیین‌نامه نحوه و سطح دسترسی به پاینده محکومین قاچاق کالا و ارز
۱۶۱	آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۷۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۶۳	آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۶۵	آیین‌نامه اجرایی مواد (۵۵) و (۵۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۷۱	آیین‌نامه اجرایی شناسه‌های کالا و رهگیری کالا موضوع ماده (۱۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۷۷	آیین‌نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۹۱	دستورالعمل تبصره (۴) الحاقی ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۹۳	تصویب‌نامه در خصوص تعیین فهرست کالاهای یارانه‌ای موضوع تبصره (۲) ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۹۵	اصلاح تبصره ماده (۴۴) آیین‌نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۹۷	تصویب‌نامه در خصوص تعیین فهرست کالاهای یارانه‌ای موضوع تبصره (۲) ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۹۹	دستورالعمل پیشگیری و مبارزه با قاچاق و عرضه خارج از شبکه فرآورده‌های نفتی یارانه‌ای
۲۰۳	فهرست منابع

مقدمه ناشر

شگرف بودن وظیفه نشر قوانین تا بدانجاست که در تمامی سیستمهای حقوقی دنیا اقدام به اعلان قوانین توسط نهادهای که عمدتاً روزنامه رسمی شناخته می‌شود، به‌عنوان بخشی از اعمال حاکمیت محسوب شده و انجام می‌گیرد. در کشور ما نیز ابلاغ و انتشار قوانین تاریخچه و اهمیت بسیار مهم و منظمی دارد. اصل مهم (قیح عقاب بلائیان) به عنوان جزئی از قواعد اصیل حقوقی دارای جایگاهی رفیع و منبعث از منبع قیاض وحی الهی است. بر همین مبنا لزوم انتشار قوانین به منظور آگاهی بخشی به آحاد جامعه از حقوق و تکالیف قانونگذار و به تبع آن مطابق با اصل ۶۹ قانون اساسی و مواد ۱ و ۳ قانون مدنی بر عهده روزنامه رسمی است. انتشار قوانین آغازی است بر اجرای حکم مقنن پس از مهلت قانونی و همواره چنین فرض و الزام تلقی می‌شود که همگان از قانون ابلاغی مطلع هستند و هیچ کس جاهل به آن نمی‌باشد. این امر منوط به رعایت تشریفات انتشار مقرر در وظایف قانونی محوله برای ما موار مذکور می‌باشد.

علیهذا؛ علاوه بر انتشار شکل مصوب قوانین که وظیفه حاکمیتی این نهاد است؛ در جهت باز نشر، یکپارچه‌سازی، مرجعیت و انسازای قوانین، و همچنین تنویر افکار عمومی به صور مختلف در تکمیل وظیفه اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی، نسبت به همکاری مستمر با حقوقدانان و مراجع مرتبط در قالب نشر کتب حقوقی مرجع نیز اقدام می‌گردد. این همکاری مستمر با اشخاص محترم حقیقی و حقوقی ذکر شده منجر به تکمیل فرایند و استمرار اداری، بخشی و نشر کتب حقوقی شده که دارای بیشترین و بالاترین قابلیت استنادی در رجوع به قانون، هم‌زمان مطابق ترین رویکرد در رجوع به کتب محشا و قوانین تنقیحی و تدوینی است. کتب منتشره نیز با استنباط مناسب و منطقی مخاطبین محترم مواجه گردیده و این سازمان را بر آن داشته است تا با حساسیت، همت و وقت و در بیشترین نسبت به امر خطیر اطلاع‌رسانی امور حقوقی و قوانین اقدام نماید و در نتیجه کتب مرجع قابل استناد و بهره‌مورد استفاده محاکم قضائی، وکلا، مراجع قضائی - اداری و عموم مردم قرار گرفته و در امور تخصصی نیز قابل اتکا و اعتنا است.

در گردآوری، تدوین و یکپارچه‌سازی قوانین و متن حقوقی و همچنین برقراری ارتباطی منطقی بین قوانین، آئین‌نامه‌ها، دستورالعملها و بخشنامه‌ها، آرای وحدت رویه، مجموعه‌های تنقیحی، همچنین نظریات حقوقدانان و سایر مباحث و عناوین حقوقی همکاری سازنده‌ای بین این سازمان با مراجع قضائی، نهادهای علمی - پژوهشی و جامعه حقوقی شکل گرفته است تا وظایف محوله قانونی روزنامه رسمی کشور به عنوان یگانه مرجع انتشار قوانین و مقررات به نحو مطلوب و آینده‌نگر انجام گیرد.

از آنجا که پژوهشگری در علم و اجرای حقوق و قوانین مستلزم تلاش و اهتمام و متنبی بر شناخت و اشراف بر سایر رشته‌ها نیز دارد تا بتواند از یک سو بین آحاد جامعه و اصول و اصطلاحات حقوقی ارتباط برقرار کرده و از سویی به صورت ظاهراً خشک و آمرانه قوانین جنبه فراگیری ببخشد تا در اثرگذاری قوانین مثمر ثمر باشد، می‌بایست علاوه بر چهارچوب ابلاغ عادی قوانین نسبت به چاپ و نشر کتب در اشکال تدوین، تنقیح، محشا، تجميع، موضوعی، کاربردی و امثالهم اقدام نمود.

این کتاب نیز به نوبه خود امر پسندیده‌ای در اطلاع‌رسانی حقوقی، پرتلاش در نگارش و حساسیت در تدوین و انتشار آن بوده که تحت عنوان بزه قاچاق کالا و ارز در مقررات موضوعه حاصل زحمات و تلاشهای همکاران تلاشگر روزنامه رسمی کشور می‌باشد و یقیناً در راستای گردآوری آن راهگشای جامعه حقوقی کشور است.

در خاتمه از زحمات همه همکاران واحدهای چاپ که ما را در این امر مهم یاری نمودند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌شود. روزنامه رسمی کشور

قاچاق کالا و ارز از جرایم اقتصادی و گاه سازمان یافته ای است که گرچه در تمامی کشورها موضوعیت داشته اما در ایران ابعاد، پیچیدگی و حجم زیادی دارد. هر چند بعد از پیشرفتهای علمی، فن آوری و بکارگیری سامانه های الکترونیک در نظام واردات، صادرات و عرضه کالاهای مورد نیاز مصرف کنندگان، زمینه بروز قاچاق کالا تا حدود زیادی از بین رفته ولی به دلایل مختلف همچنان بعنوان یک معضل در کشور مطرح است. آغاز مبارزه قانونمند با قاچاق کالا و ارز در ایران از سال ۱۲۸۶ و تدوین و تصویب نخستین قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با عنوان قانون مجازات مرتکبین قاچاق در سال ۱۳۱۲، گواه ریشه دار بودن این مشکل است. تغییرات مستمر در قوانین و تصویب قوانین جدید تا سال ۱۳۹۲ و اصلاحات سال ۱۳۹۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز نیز نشانگر تداوم این مشکل می باشد.

در این میان قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز گام های حساب شده ای در جهت فائق آمدن بر این معضل دیرین و کمک به رشد و تعالی اقتصاد جامعه برداشت. در این حرکت بر تشدید برخورد با تخلفات و جرائم، نگاه پیشگیرانه با مشارکت فعال وزراتخانه ها و سازمان های دولتی نیز در دستور کار قرار گرفته است. قانونگذار در این قالب برای انسجام بیشتر جهت برخورد با این بزه، با رفع برخی مشکلات اجرایی موجود در قوانین قبلی، دو مرجع (دادگاه انقلاب و سازمان تعزیرات حکومتی) را برای رسیدگی به تخلفات و جرائم قاچاق کالا و ارز تعیین کرد. همچنین مقنن، جرائم سازمان یافته و حرفه ای را در کنار دسته بندی انواع قاچاق کالا و ارز تعین و بزه برخورد و تعیین کیفر برای آنها را دسته بندی نمود.

امروزه تخلفات و جرائم قاچاق کالا و ارز تنها با باندهای گسترده و با تشکیلات منسجم و مسلط به تکنولوژی انجام می گردد تا بتوانند حجم گسترده ای از کالا و یا ارز از کشور خارج و یا وارد کشور نمایند. مبارزه با این بزه یکی از اهرم های اساسی تحت رشد اقتصاد کشور و در راس آن اقتصاد مقاومتی مورد نظر مقام معظم رهبری بوده بطوریکه نتیجه مبارزه قانونمند با قاچاق کالا و ارز هم حمایت از تولیدات داخل و هم کمک به وصول عایدات دولت خواهد بود.

پدیده مورد اشاره از ابعاد مختلفی قابل بحث است و کتاب حاضر با منظور آشنایی به نسبت عمیق و همه جانبه با انواع بزه قاچاق کالا و ارز، همچنین مقررات شکلی و ماهوی حاکم بر آن به همراه مراجع صالح رسیدگی کننده مربوط در پنج مبحث طراحی شده است. مبحث نخست با عنوان بزه شناسی قاچاق کالا و ارز به مفهوم لغوی و اصلاحی آن می پردازد. در مبحث دوم، ارکان تشکیل دهنده این بزه مورد بررسی قرار می گیرد. سپس در مبحث سوم صور مسئولیت کیفری اشخاص حقیقی و حقوقی تشریح و در مبحث چهارم مصادیق قاچاق کالا و ارز از حیث مقررات موضوعه و عناوین قانونی تبیین می گردد. در مبحث پایانی، مراجع مختلف درگیر با این بزه از جمله دستگاه های کاشف و مراجع صالح قضایی و تعزیراتی رسیدگی کننده بر اساس ادبیات و دانش حقوقی، همچنین مقررات قانونی حاکم تشریح می گردد.

پیشاپیش از اظهار نظر سازنده مخاطبین محترم در جهت رفع اشکالات احتمالی موجود در کتاب و بالا بردن کیفیت آن کمال تشکر رای می نماید و امیدوار است با استفاده از پیشنهاد های شما عزیزان کیفیت مطالب در آینده بهتر گردد.

والسلام علینا و علی عبادا... اصلحین

دکتر علی صفاری

عضو هیات علمی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی